

Arnika – program Toxické látky a odpady, Chlumova 17, 130 00 Praha 3, tel./fax: 222 781 471, arnika@arnika.org, www.arnika.org
RNDr. Jindřich Petrlík, předseda Arniky a vedoucí programu, tel.: 603 582 984, jindrich.petrlik@arnika.org
Ing. Milan Havel, zpracovatel žebříčků, tel.: 731 256 691, milan.havel@arnika.org
Tiskový mluvčí Arniky Vratislav Vozník, tel.: 606 727 942, vratislav.voznik@arnika.org

Tabulky s žebříčky největších znečišťovatelů podle IRZ pro Pardubický kraj - hlášení za rok 2013

V kolonce „Trend“ je vždy označeno, zda příslušná provozovna v porovnání s rokem 2012 úniky či přenosy škodlivých látek zvýšila či snížila. Pomlčka je u firem, které minulý rok neohlašovaly, rovnítko znamená přibližně stejný údaj jako v loňském roce.

1. [Rakovinotvorné, pravděpodobně či potenciálně rakovinotvorné látky](#)
2. [Rakovinotvorné látky](#)
3. [Reprotoxické látky \(bez oxidu uhelnatého\)](#)
4. [Mutagenní látky](#)
5. [Endokrinní látky](#)
6. [Skleníkové plyny](#)
7. [Plyny způsobující kyselé srážky](#)
8. [Látky nebezpečné pro vodní organismy](#)
9. [Perzistentní organické látky \(POPs\)](#)
10. [Rtuť a její sloučeniny](#)
11. [Rtuť a její sloučeniny \(v emisích a odpadech\)](#)
12. [Styren](#)
13. [Formaldehyd](#)
14. [Dioxiny](#)
15. [Prach \(PM10\)](#)

Tabulka 1 – rakovinotvorné, pravděpodobně či potenciálně rakovinotvorné látky

Pořadí provozoven podle množství látek či jejich sloučenin klasifikovaných Mezinárodní agenturou pro výzkum rakoviny (IARC) jako **karcinogenní (1), pravděpodobně (2A) a možná (2B) karcinogenní pro člověka** obsažených v celkových únicích do ovzduší, vody a půdy podle dat zveřejněných v Integrovaném registru znečišťování za rok 2013 (www.irz.cz). Do skupiny 1 náleží tyto chemické látky nebo jejich sloučeniny ohlašované do IRZ: **arsen, azbest, benzen, ethylenoxid, formaldehyd, chrom, kadmium, polychlorované bifenyly (PCB) a vinylchlorid**. Do skupin 2A a 2B náleží tyto chemické látky nebo jejich sloučeniny hlášené do IRZ: **1,2,3,4,5,6-hexachlorcyklohexan (HCH), 1,2-dichlorethan (DCE), di-(2-ethyl hexyl) ftalát (DEHP), dichlordifenyltrichlorethan (DDT), dichlormethan (DCM), ethylbenzen, heptachlor, hexachlorbenzen (HCB), chloralkany (C10-13), chlordan, chlordecon, lindan, mirex, naftalen, nikl, olovo, rtuť, styren, tetrachlorethylen, tetrachlormethan (TCM), toxafen, trichlorethylen a trichlormethan**.

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	COMPOSITE COMPONENTS a.s.	COMPOSITE COMPONENTS a.s.	Choceň	4823	↓
2.	Iveco Czech Republic, a. s.	Iveco Czech Republic, a. s.	Vysoké Mýto	3309	↑
3.	OMB composites EU a.s.	OMB composites EU a.s.	Králíky	2422	↑
4.	Elektrárna Chvaletice a.s.	Elektrárna Chvaletice	Chvaletice	1902	↓
5.	VEOLIA VODA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	Provozovna BČOV Pardubice	Rybitví	1453	↑
6.	Elektrárny Opatovice, a.s.	Elektrárna Opatovice	Opatovice n/L	581	↓
7.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.	Litomyšl	349	=
8.	OEZ s.r.o.	OEZ s.r.o.	Letohrad	326	↑
9.	Autoneum CZ s.r.o.	Autoneum CZ s.r.o.	Choceň	307	↓
10.	USSPA, s.r.o.	Laminovna USSPA	Dolní Dobrouč	252	↓

Tabulka 2 – rakovinnotvorné látky

Pořadí provozoven podle množství látek či jejich sloučenin klasifikovaných Mezinárodní agenturou pro výzkum rakoviny (IARC) jako **karcinogenní (1)** obsažených v celkových únicích **do ovzduší, vody a půdy** podle dat zveřejněných v Integrovaném registru znečišťování za rok 2013 (www.irz.cz). Do skupiny 1 náleží následující chemické látky anebo jejich sloučeniny ohlašované do IRZ: **arsen, azbest, benzen, ethylenoxid, formaldehyd, chrom, kadmium, polychlorované bifenyly (PCB) a vinylchlorid.**

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Elektrárny Opatovice, a.s.	Elektrárna Opatovice	Opatovice n/L	566,9	↓
2.	VEOLIA VODA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	Provozovna BČOV Pardubice	Rybitví	459,4	↑
3.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.	Litomyšl	349,0	=
4.	Autoneum CZ s.r.o.	Autoneum CZ s.r.o.	Choceň	307,0	↓
5.	Elektrárna Chvaletice a.s.	Elektrárna Chvaletice	Chvaletice	92,3	↓
6.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o.	MěčOV Litomyšl	Litomyšl	7,3	=

Tabulka 3 – reprotoxické látky (bez oxidu uhelnatého)

Průmyslové provozy, které v roce 2013 vypustily nejvíce **reprotoxických** látek (poškozujících rozmnožování), **kromě oxidu uhelnatého**. Zařazení látek mezi **reprotoxické** vychází z hodnocení EPA státu Kalifornie¹ a z profilů látek uvedených na internetových stránkách Integrovaného registru znečišťování. Mezi reprotoxické jsme na základě zmíněných dokumentů zařadili následující látky: **1,2,3,4,5,6-hexachlorcyklohexan (HCH), arsen, benzen, benzo(g,h,i)perylene, dichlordifenyltrichlor-ethan (DDT), di-(2-ethyl hexyl) ftalát (DEHP), diuron, ethylenoxid, fluoranthen, hexachlorbenzen (HCB), chlordecon, chrom, kadmium, mirex, nonylfenol a nonylfenoletoxy látky, organické sloučeniny cínu, oxid uhelnatý, pentachlorbenzen, polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU), polychlorované bifenyly (PCB), polychlorované dioxiny + furany (PCDD/F), rtuť, simazin, toluen, toxafen, tributylcín a jeho sloučeniny, trifenylcín a sloučeniny a xyleny.**

¹ State of California EPA - Office of Environmental Health Hazard Assessment 2006: Safe Drinking Water and Toxic Enforcement Act of 1986 - Chemicals Known to the State to Cause Cancer or Reproductive Toxicity, 29.IX.06. Proposition 65. Available at: http://www.oehha.ca.gov/prop65/prop65_list/Newlist.html#list

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Elektrárny Opatovice, a.s.	Elektrárna Opatovice	Opatovice n/L	581,0	↓
2.	VEOLIA VODA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	Provozovna BČOV Pardubice	Rybitví	462,3	↑
3.	Elektrárna Chvaletice a.s.	Elektrárna Chvaletice	Chvaletice	179,4	↓
4.	Holcim (Česko) a.s., člen koncernu	Závod Prachovice	Prachovice	37,0	↓
5.	Synthesia, a.s.	Synthesia a. s.	Pardubice	16,6	↓
6.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o.	MěčOV Litomyšl	Litomyšl	7,3	=

Tabulka 4 – mutagenní látky

Pořadí provozoven podle množství látek či jejich sloučenin klasifikovaných jako **mutagenní** obsažených v celkových únicích **do ovzduší, vody a půdy** podle dat zveřejněných v IRZ za rok 2013 (www.irz.cz). Zařazení látek mezi mutagenní vychází z profilů látek uvedených na internetových stránkách IRZ. Do skupiny mutagenních látek patří tyto chemické látky nebo jejich sloučeniny ohlašované do IRZ: **alachlor, anthracen, 1,2-dichlorethan, diuron, ethylenoxid, fenoly, formaldehyd, mirex, polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU), trifluralin, trichlorethylen a vinylchlorid.**

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.	Litomyšl	349	=
2.	Autoneum CZ s.r.o.	Autoneum CZ s.r.o.	Choceň	307	↓

Tabulka 5 – Endokrinní látky

Pořadí provozoven podle množství látek či jejich sloučenin klasifikovaných jako **endokrinní** obsažených v celkových únicích **do ovzduší, vody a půdy** podle dat zveřejněných v IRZ za rok 2013 (www.irz.cz). Zařazení látek mezi endokrinní vychází z klasifikace látek v EU a USA. Do skupiny endokrinních látek patří tyto chemické látky nebo jejich sloučeniny ohlašované do IRZ: **atrazin, chloralkany (C10-13), di-(2-ethyl hexyl) ftalát (DEHP), polychlorované bifenylly (PCB), polychlorované dioxiny + furany (PCDD/F), tetrachlorethylen (PER), trichlorbenzeny, styren.**

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	COMPOSITE COMPONENTS a.s.	COMPOSITE COMPONENTS a.s.	Choceň	4823,0	↓
2.	Iveco Czech Republic, a. s.	Iveco Czech Republic, a. s.	Vysoké Mýto	3309,3	↑
3.	OMB composites EU a.s.	OMB composites EU a.s.	Králíky	2422,0	↑
4.	OEZ s.r.o.	OEZ s.r.o.	Letohrad	326,0	↑
5.	USSPA, s.r.o.	Laminovna USSPA	Dolní Dobrouč	252,0	↓
6.	Schempp-Hirth výroba letadel spol. s r.o.	Schempp-Hirth výroba letadel spol. s r.o.-závod	Ústí nad Orlicí	243,6	↑
7.	Isolit-Bravo, spol. s r.o.	Isolit - BRAVO, spol. s r.o	Jablonné n/O	187,0	-
8.	TVAR výrobní družstvo Pardubice	TVAR výrobní družstvo Pardubice, provozovna Dolní Roveň	Pardubice	125,0	↓
9.	VEOLIA VODA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	Provozovna BČOV Pardubice	Rybitví	7,2	=

Tabulka 6 – skleníkové plyny

Pořadí provozoven podle množství **skleníkových plynů (oxid uhličitý, oxid dusný, metan)** v přepočtu na jejich potenciál přispívat ke skleníkovému efektu v celkových únicích **do ovzduší** podle dat zveřejněných v IRZ za rok 2013 (www.irz.cz). Údaje jsou v tunách. Umístění na prvních místech ovlivňují jen emise oxidu uhličitého.

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v t	Trend
1.	Elektrárna Chvaletice a.s.	Elektrárna Chvaletice	Chvaletice	3020821	↓
2.	Elektrárny Opatovice, a.s.	Elektrárna Opatovice	Opatovice n/L	2218899	↓
3.	Synthesia, a.s.	Synthesia a. s.	Pardubice	442897	=
4.	KAYSER,s.r.o.	KAYSER,s.r.o.	Moravská Třebová	34385	↑
5.	PARAMO, a.s.	HS Pardubice	Pardubice	30219	↓
6.	Holcim (Česko) a.s., člen koncernu	Závod Prachovice	Prachovice	411	↓
7.	ČKD Kutná Hora, a.s.	ČKD Kutná Hora, a.s.- Slévárna a strojírna Chrudim	Chrudim	341	↑

Tabulka 7 – plyny způsobující kyselé srážky

Tyto průmyslové provozy vypustily v roce 2013 nejvíce **plynů způsobujících kyselé srážky (amoniaku, oxidů dusíku, oxidů síry, fluorovodíku a chlorovodíku)**:

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Elektrárny Opatovice, a.s.	Elektrárna Opatovice	Opatovice n/l	8661519	↑
2.	Elektrárna Chvaletice a.s.	Elektrárna Chvaletice	Chvaletice	5893851	↓
3.	Synthesia, a.s.	Synthesia a. s.	Pardubice	2545000	↓
4.	Holcim (Česko) a.s., člen koncernu	Závod Prachovice	Prachovice	945150	↓
5.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o. - závod 1 Litomyšl	Litomyšl	285940	↓
6.	Zemědělsko-obchodní družstvo Žichlínek	Sázava SZP	Lanškroun	71372	=
7.	Bioprodukt Knapovec a.s.	Chov prasat Knapovec	Ústí nad Orlicí	44801	↑
8.	MORAS akciová společnost	1.Středisko Slepotic	Slepotic	38542	↑
9.	P. S. JEZBOŘICE s. r. o.	1. Porodna Jezbořice	Jezbořice	37523	↑
10.	LIPRA PORK, a.s.	LIPRA PORK, a.s. - středisko Kasalice	Kasalice	37221	↑

Tabulka 8 – látky nebezpečné pro vodní organismy

Následující průmyslové provozy vypustily v roce 2013 do vody nejvíce **látek nebezpečných pro vodní organismy**. Látky byly vybrány podle R-vět. Současně byly vybrány pouze látky, pro které se nahlašují emise do vody. **(1,2,3,4,5,6-hexachlorcyklohexan (HCH), arzen a sloučeniny, atrazin, bromované difenylétery (PBDE), DDT, diuron, endosulfan, endrin, heptachlor, hexachlorbenzen, chloralkany (C10-13), chlordan, chlordecon, chlorfenvinfos, chlorpyrifos, chrom a sloučeniny, isodrin, isoproturon, kadmium a sloučeniny, kyanidy, lindan (γ-HCH), měď a sloučeniny, mirex, naftalen, nikl a sloučeniny, nonylfenol a nonylfenoethoxyláty, olovo a sloučeniny, pentachlorbenzen (PeCB), polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU), polychlorované bifenyly (PCB), rtuť a sloučeniny, simazin, sloučeniny organocínu, toxafen, tributylcín a sloučeniny, trifenylcín a sloučeniny, trifluralin a zinek a sloučeniny).**

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	VEOLIA VODA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	Provozovna BČOV Pardubice	Rybitví	5805,7	↓
2.	Elektrárna Chvaletice a.s.	Elektrárna Chvaletice	Chvaletice	987,1	↑
3.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o.	MěČOV Litomyšl	Litomyšl	35,1	↓
4.	Elektrárny Opatovice, a.s.	Elektrárna Opatovice	Opatovice n/L	12,1	↓

Tabulka 9 – perzistentní organické látky (POPs)

Následující průmyslové provozy v roce 2013 vypustily anebo předaly jinam nejvíce **POPs**, uvedených na **seznamech Stockholmské úmluvy a POPs protokolu ke Konvenci o dálkovém přenosu škodlivin v ovzduší**. Jedná se o **1,2,3,4,5,6-hexachlorcyklohexan (HCH), aldrin, bromované difenylétery (PBDE), DDT, dieldrin, endosulfan, endrin, heptachlor, hexachlorbenzen (HCB), hexachlorbutadien (HCBd), chlordan, chlordecon, lindan, mirex, organické sloučeniny cínu, pentachlorbenzen (PeCB), polyaromatické uhlovodíky (PAU), polychlorované bifenyly (PCB) a toxaxen** s výjimkou množství PCB a polybromovaných difenyléterů (PBDE) v odpadech, jež podle našeho odhadu nemusely vzniknout jako vedlejší produkt výroby v provozech. Pro dioxiny byla ještě sestavena zvláštní tabulka.

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	VEOLIA VODA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	Provozovna BČOV Pardubice	Rybitví	1,7	↑

Tabulka 10 – rtuť a její sloučeniny

Tyto průmyslové provozy v roce 2013 vypustily v emisích **do ovzduší, vody a půdy** nejvíce **rtuti a jejích sloučenin**:

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Elektrárna Chvaletice a.s.	Elektrárna Chvaletice	Chvaletice	87,0	↓
2.	Holcim (Česko) a.s., člen koncernu	Závod Prachovice	Prachovice	37,0	↓
3.	Synthesia, a.s.	Synthesia a. s.	Pardubice	16,6	↑
4.	Elektrárny Opatovice, a.s.	Elektrárna Opatovice	Opatovice n/l	14,0	↓
5.	VEOLIA VODA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	Provozovna BČOV Pardubice	Rybitví	1,3	↓

Tabulka 11 – rtuť a její sloučeniny (v emisích a odpadech)

Průmyslové provozy, které v roce 2013 vypustily anebo **v odpadech** předaly nejvíce **rtuti a jejích sloučenin**:

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	Elektrárna Chvaletice a.s.	Elektrárna Chvaletice	Chvaletice	87,0	↓
2.	Holcim (Česko) a.s., člen koncernu	Závod Prachovice	Prachovice	37,0	↓
3.	VEOLIA VODA ČESKÁ REPUBLIKA, a.s.	Provozovna BČOV Pardubice	Rybitví	25,6	↑
4.	Synthesia, a.s.	Synthesia a. s.	Pardubice	17,6	↑
5.	ecorec Česko s.r.o.	ecorec 2.0	Třemošnice	15,9	↑
6.	Elektrárny Opatovice, a.s.	Elektrárna Opatovice	Opatovice n/L	14,0	↓

Tabulka 12 – styren

Pořadí provozoven podle množství **styrenu** v celkových únicích **do ovzduší**:

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	COMPOSITE COMPONENTS a.s.	COMPOSITE COMPONENTS a.s.	Choceň	4823	↓
2.	Iveco Czech Republic, a. s.	Iveco Czech Republic, a. s.	Vysoké Mýto	3309	↑
3.	OMB composites EU a.s.	OMB composites EU a.s.	Králíky	2422	↑
4.	OEZ s.r.o.	OEZ s.r.o.	Letohrad	326	↑
5.	USSPA, s.r.o.	Laminovna USSPA	Dolní Dobrouč	252	↓
6.	Schempp-Hirth výroba letadel spol. s r.o.	Schempp-Hirth výroba letadel spol. s r.o.-závod	Ústí nad Orlicí	244	↑
7.	Isolit-Bravo, spol. s r.o.	Isolit - BRAVO, spol. s r.o	Jablonné n/O	187	-
8.	TVAR výrobní družstvo Pardubice	TVAR výrobní družstvo Pardubice, provozovna Dolní Roveň	Pardubice	125	↓

Tabulka 13 - formaldehyd

Tyto průmyslové provozy v roce 2013 vypustily **do ovzduší** nejvíce **formaldehydu**:

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v kg	Trend
1.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.	SAINT-GOBAIN ADFORS CZ Glass Mat s.r.o.	Litomyšl	349	=
2.	Autoneum CZ s.r.o.	Autoneum CZ s.r.o.	Choceň	307	↓

Tabulka 14 – dioxiny

Tyto průmyslové provozy v roce 2013 vypustily **do ovzduší** nebo předaly **v odpadech a odpadních vodách** nejvíce **dioxinů**:

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství látek v gramech TEQ	Trend
1.	Elektrárny Opatovice, a.s.	Elektrárna Opatovice	Opatovice n/L	0,330	↑
2.	Synthesia, a.s.	Synthesia a. s.	Pardubice	0,225	↑

Tabulka 15 – emise prachu (PM₁₀)

Tyto průmyslové provozy v roce 2013 vypustily **do ovzduší** nejvíce **prachových částic**:

Poř.	Organizace/firma	Provozovna	Lokalita	Množství PM ₁₀ v kg	Trend
1.	Elektrárna Chvaletice a.s.	Elektrárna Chvaletice	Chvaletice	299013	↓
2.	Elektrárny Opatovice, a.s.	Elektrárna Opatovice	Opatovice n/L	157000	↓

Integrovaný registr znečišťování (IRZ) provozuje a data do něj sbírá Ministerstvo životního prostředí ČR prostřednictvím České informační agentury životního prostředí CENIA. Lze ho nalézt a vyhledávat v něm na adrese www.irz.cz. Údaje o únicích vybraných chemických látek hlásí do registru samy jednotlivé podniky, protože jim tuto povinnost ukládá zákon. Arnika pak údaje analyzuje a sestavuje z nich přehledné žebříčky znečišťovatelů, které z registru nelze jednoduše vyčíst. Přítomnost v těchto žebříčkách a jejich zveřejňování mnohdy motivují podniky k eliminaci emisí škodlivých látek a k zavedení technologií, jež jsou šetrnější k životnímu prostředí. Přesto se již několikrát objevila snaha omezit IRZ a tak i právo veřejnosti na informace o znečištění životního prostředí. Naposledy v rámci tzv. ekoauditů, kdy ministerstvo průmyslu a obchodu chce snížit množství sledovaných látek i ohlašujících podniků. Více zde: arnika.org/zachovejme-irz

Stránky Arniky věnované IRZ (včetně žebříčků za předchozí roky): arnika.org/registr-znecistovani